

Bilag vedr. ændringsforsl. t. 3. beh. af forsl. t. finanslov for 1968-69.

2. Behovet for lærere.

Lærerbehovet kan afledes af behovet for lærerløntimer. Det fremtidige lærerløntimebehov er primært bestemt af følgende faktorer: løntimeforbruget pr. klasse, antallet af elever pr. klasse og elevtallet.

Elevtallet kan forudberegnes, dels ved hjælp af befolkningsstatistiske oplysninger, der giver mulighed for at vurdere, hvor mange elever der går ind i folkeskolen, og dels ved fremskrivninger og udskrivninger af det elevtal, der befinder sig i folkeskolen. Det største problem er her vurderingen af, hvor mange elever der fortsætter i de ikke obligatoriske klasser. Stort set må det dog siges, at det forventede elevtal i folkeskolen lader sig beregne nogenlunde sikkert.

Udviklingen i klassekvotienterne er vanskelig at vurdere, idet det primært er de enkelte kommuner, der bestemmer kvotienternes højde, idet der i folkeskoleloven kun er fastsat maksimumsgrænser for klassekvotienterne. Det er på denne baggrund vanskeligt at vurdere det fremtidige kvotientniveau. Til illustration af klassekvotienternes betydning kan anføres, at et fald i klassekvotientniveauet med 1 vil give et ekstraforbrug på mellem 50.-60.000 løntimer, hvilket svarer til knap 2.000 lærere.

Den tredje hovedfaktor, som er bestemmende for lærerbehovet, er løntimeforbruget pr. klasse. Herom findes kun oplysninger for to skoleår nemlig 1965-66 og 1966-67. Der kunne konstateres en stigning fra 65-66 til 66-67 i det gennemsnitlige løntimeforbrug pr. klasse. Det gælder her som for klassekvotienterne, at kommunerne har ret store muligheder for indenfor den bestående lovgivnings rammer at udvide løntimeforbruget pr. klasse. Det er imidlertid umuligt på det foreliggende grundlag at vurdere den fremtidige udvikling i denne størrelse.

Hovedkonklusionen må følgelig blive, at med hensyn til vurderingen af lærerløntimebehovet lader det sig gøre med nogen sikkerhed at skønne over den fremtidige udvikling i elevtallet. Om udviklingen i de to andre faktorer, klassekvotienterne og løntimeforbruget pr. klasse, kan ikke opstilles eksakte beregninger. Det er faktorer, der overvejende er politisk bestemt.

Det følger heraf, at det heller ikke er muligt at give noget præcist skøn over det fremtidige lærerbehov og hermed over lærermangelen. I det tidligere omtalte bilag 4 til finansministeriets budgetoverslag for 1969-70 og 1970-71 er foretaget en vurdering af udviklingen i lærermanglen indtil 1972 under forskellige forudsætninger m. h. t. elevtal, klassekvotienter og løntimeforbrug pr. klasse. Dette bilag 4 er udarbejdet på basis af en mere omfattende redegørelse over „Lærerløntimetallet i folkeskolen. Prognose for efterspørgsel og udbud 1967-68 til 1971-72.“

Under forudsætning om uændrede forhold m. h. t. undervisningspligt, obligatorisk timetal for lærerne, klassekvotienterne og løntimeforbrug pr. klasse har man beregnet, at der i 1967-68 vil være et underskud af løntimer for seminarieuddannede lærere på ca. 240.000 timer (eller ca. 7.500 lærere). Dette underskud „dækkes“ af ukvalificerede lærerkræfter og overtimer for kvalificerede lærere.

Underskuddet ventes under ovenstående forudsætninger at være faldet til godt 50.000 løntimer i 1971-72 (ca. 1.500 lærere).

Ved ændring af de ovenstående forudsætninger om obligatorisk timetal for lærerne, klassekvotienter, løntimeforbrug pr. klasse og undervisningspligt vil balancen mellem udbud og efterspørgsel ændres. Man har således beregnet, at det ovennævnte underskud på godt 50.000 løntimer i 1971-72 vil ændres til et underskud på 144.000 løntimer (ca. 4.500 lærere), hvis undervisningspligten udvides til 9 år og klassekvotienterne sænkes med 1 (undtagen i 8. og 9. kl.).

SKOVBRØ LARSEN